DZIEŃ WARSZAWY

WYDANIE ZMNIEJSZONE

Rok IV — W walczącej Warszawie, środa 20 września 1944 — Nr 1067

Szef rządu do Kraju

Na wstępie swego przemówienia, wygłoszonego wczoraj w nocy, premier nawiązał do ostatnich zrzutów amerykańskich i przejawów pomocy rosyjskiej, stwierdzając, iż W-wa stała się żywym przykładem zjednoczenia W. Brytanii, Rosji i St. Zjedn. w akcji pomocy, dalej zaś mówił m in.:

„Wojska sow., a z nimi oddziały polskie zajęły Pragę, tę samą Pragę, której główne centra opanowaliście, a skąd przeważająca siła was wyparła. Dziś lotnictwo sow. daje ochronę powietrzną. Wszyscy zdajemy sobie sprawę, że ostateczne wyzwolenie W-wy zależne jest od rychłego jej zdobycia przez wojska sow. i polskie pod komendą marsz. Rokossowskiego. Pragnęlibyśmy, aby szczęście wojenne pozwoliło im przełamać stojące na drodze linie niemieckie. Dopóki to nie nastąpi, musimy nadal domagać się wydatnej pomocy.

Bohaterowie W-wy! Nie mamy czasu na pisanie historji naszych zabiegów. Nasze wszystkie wysiłki i uczucia są dla was. Niech to zapewnienie wam wystarczy, a historia powie gdzie leżą zasługi czy błędy. Nie czas dziś oceniać, oile mniejsze byłyby straty, gdyby pełna współpraca nastąpiła wcześniej. Faktem jest, że ta współpraca ma miejsce. Niespotykana w historii tej wojny walka osamotnionego miasta przez 1/6 część roku nie pójdzie na marne. Faktem jest, że sława gen. Bora i jego podwładnych jest już dziś wszechświatowa. Faktem jest, że współdziałanie jego z viceprem. na Kraj, Krajową Radą Min. i Radą Jedności Nar. pozwoliło zorganizować demokratyczne życie W-wy i przetrwać koszmarne dni osamotnienia. Najważniejszym jednak jest, że sumienie świata zostało rozbudzone jękiem konających obrońców W-wy. Stanęło ono przy boku W-wy i doprowadziło do wzajemnego zrozumienia i współpracy. Jeśli to zrozumienie i współpracę przeniesiemy za przykładem W-wy na odcinek polityczny, to po szybkim pobiciu Niemców otworzy się droga do zabezpieczenia Polsce wolności i niepodległości, a rozbudzone sumienie świata utrwali się w przekonaniu, że ideały, w obronie których oddały swe życie miljony, nie zostaną zmarnowane."

Cena pokoju dla Finów

W Moskwie ujawniono warunki rozejmu zawartego między Finlandią a **Rosją: Finlandia pozostaje przy granicach z 1940 r.. traci okręg Petsamo. wydzierżawia na 50 lat półwysep Henge i szereg wysp, czasowo oddaje aliantom bazy morskie z lotniska. Następuje demobilizacja armii do stanu przedwojennego. Niemcy ulegają rezbrojeniu i wreszcie Finlandia ma zapłacić w ciągu 6 lat kontrybucję 300 milionów dolarów.**

Na wszystkich frontach świata

Podejmując codzienną próbę oceny sytuacji w W-wie przedewszystkiem musimy się oprzeć na słowach prem. Mikołajczyka, który przemawiając w nocy do kraju stwierdził doniosły fakt wojskowej współpracy. Anglii Ameryki i Rosji w bitwie o stolicę i życzył wojskom gen. Rokossowskiego, aby szczęście wojenne uśmiechnęło się mu jaknajszybciej. A oto inny charakterystyczny szczegół: po rozpoczęciu wielkiej ofensywy wokół Rygi Rosjanie ogłosili jej wynik dopiero po 4 dniach. Możliwe wiec, że obraz bitwy o W-wę jest celowo otaczany tajemnicą, choć z nasilenia walk powietrznych i ognia artyleryjskiego widać stały wzrost działań rosyjskich.

Wczorajsze naloty lekkich bombowców »szturmowik« które falami nadlatywały na rejony niemieckie doprowadziły do znacznych zniszczeń w pozycjach npla. Główne uderzenia poszły na rejon Szucha, Sejm i Mokotów. Na Szucha Niemcy szukali ratunku w osłonie dymnej, lecz mimo to powstały tam liczne pożary, pozatym zapaliły się gmachy BGK, policji kryminalnej w al. Ujazdowskich, główne budynki rejonu Sejmu i tp. W ogrodzie Saskim zaobserwowano znaczne wybuchy, to bomby i pociski spowodował eksplozje składów amunicji, Na polu mokotówskim wyleciało w powietrze drugie pasmo pól minowych na przestrzeni koło 1 km.

Pod naciskiem ognia rosyjskiego niemcy przystąpili do częściowej ewakucji swych załóg z szeregu punktów. Ruchy odwrotowe z Urzędu Telekom. al Szucha i dworca Zachodniego. Niemcy osłaniali gwałtownym ogniem z czołgów, granatników i innej broni, kierowanych w stronę polską. Na Rakowieckiej zauważono duże kolumny odwrotowe, które zaatakowane przez „szturmowiki", zaczęły uciekać i chronić się za zasłony dymne.

Komunikat gen. Bore mówi o umcnianiu się niemców od zachodu na linii Wisłostrady i na południowym krańcu W-wy na linii Wilanow Służewiec i Okęcie, co wskazuje, iż rosyjski manewr oskrzydlający podchodzi w te miejsca, bądź też rozgrywa się już w pobliżu tych terenów. Ewakuacja całej ludnosci cyw. Ochoty do obozu Pruszkowskiego stanowi dalszy wymowny fakt.

Operacje w Holandji zmieniają się w błyskawiczny pochód ku północnemu skrzydłu linii Zygfryda. Po zajęciu Tilburg i Eisenhofen wojska sojusznicze pokonały w 5 godzin przestrzeń 50 km. i dotarły daleko nn północo-wschód do miasta Nimwegen w pobliżu dolnego Renu. Londyn twierdzi, że o ile dotychczasowe tempo marszu zostanie utrzymane, to za dwa dni nastąpi oskrzydlenie północnej odnogi linii Zygfryda. W całej Holandji wysadzono świeże desanty, które podejmują nowe działania wojenne, zmierzające głównie do utworzenia kotła, obejmującego całą zachodnią Holandję, dokąd Niemcy wycofywali się z Belgji. Czołgi, masowo przeprawiane przez kanał Escot, są podciągane na pierwsze linje walk.

Na całym froncie wzdłuż granicy niemieckiej od Stolbergu na połud. od Akwizgranu po Trevir sojusznicy posuwają się naprzód, znajdując się przeciętnie 20 km. w głębi Rzeszy. M in. zajęto miasta: Witzbach, Wi ingen, i Gentheim. 700 latających fortec w osłonie tyluż myśliwców zbombardowało niemieckie węzły kolajowe. We Francji padło Boulogne

W miarę postępów alianckich partia nie jest w stanie zapanować nad sytuacją w Niemczech. Wydawane są sprzeczne zarządzenia, a panikę pogłębia brak telefonów i komunikacji Szaleje teror Himlera. Aresztowano wszystkich członków Reichstagu i Landstagu pruskiego, którzy uzyskali mandaty przed 1930 r. Pozatym aresztowano barona von Neuratha, ostatnio protektora Czechosłowacji i von Reinbacha, b. sekr. niemieckiego min spr zagr. W areszcie domowym znajdują się katolicki biskup Monastyru i większość członków rodziny Kruppa.

Snkcesom anglo-am. na zachodzie towarzyszą poważne zdobycze Rosjan na wschodzie. Specjalny rozkaz Stalina podał o zajęciu miasta Wołk na granicy estońsko-łotewskiej i o przełamaniu frontu niem. wokół Rygi. Wyłom ten wykonano na szerokości 120 km. i na głębokość 40 km. i zajęto około 2.000 miejscowości, a wśród nich: Mitawa, Bauska, Plavinas, Jaunielgawa i Kekeva o 14 km. od Rygi. O ile ofenzywa rosyjska będzie czyniła dalsze postępy w kierunku połudn.-wsch., to utoruje ona drogę do bezpośredniego ataku na Prusy od wschodu. W Rumunii Rosjanie zajęli Temeszwar i zbombardowali objekty przemysłowe Budapesztu oraz po raz trzeci węzeł kolejowy Czop w Słowacji.

Z ostatniej chwili

Niemcy chcieli aresztować króla duńskiego, lecz policja duńska do tego nie dopuściła.

Niedaleko Kolonii padło miasto Stolberg, nowego włamania dokonano o 40 km. od Mūnhen Gladbach.